

Instruments

El col·loquial de la ficció. La caracterització de la parla dels joves

Autora

Laura Santamaria
Universitat Autònoma de Barcelona

En l'article s'analitza la representació del llenguatge col·loquial dels joves en textos audiovisuals. S'hi repassen conceptes bàsics sobre registres orals, la versemblança, algunes característiques sobre el llenguatge dels joves i, finalment, se n'aborda la mediatització.

En aquest article analitzarem les dificultats que implica la representació de la col·loquialitat en els textos audiovisuals —ens referirem especialment al llenguatge juvenil— i plantejarem una proposta generalista de solucions.

En primer lloc repassarem alguns conceptes bàsics sobre els registres orals:

- “La llengua estàndard oral, és a dir, el conjunt de formes adequades als usos que tenen un receptor grupal i un canal oral” (IEC, 1990:7).
- “La llengua col·loquial, és a dir, la llengua quotidiana (que no serveix per parlar de temes específics o tècnics), espontània (ni escrita, ni planificada), predominantment interactiva (més que no pas informativa) i informal (usada entre coneguts, amics i familiars)”, seguint Payrató (1996:183).
- “El col·loquial mediatitzat és el pseudocol·loquial dels textos orals o figuradament orals (escrits per ser llegits) més o menys espontanis. És una modalitat funcional que inclou formes no admeses per la normativa, ni tan sols per aquella aplicada a l'estàndard oral; formes pertanyents a altres llengües [...]; i formes no inventariades en cap gramàtica o diccionari [...]. A la recerca, per damunt de tot, de l'empatia amb el receptor i, per tant, de la implicació dels interlocutors, utilitza, ben sovint, construccions efímeres, pròpies de la moda del moment” (Bassols, 2009:11-12).

L'objecte d'estudi d'aquest treball és el col·loquial mediatitzat en català que vol representar la llengua dels joves i, en concret, dels adolescents.

En els últims anys s'han incrementat les veus que es manifesten descontentes amb el col·loquial mediatitzat en llengua catalana, sobretot en els doblatges. Pot haver influït en aquesta opinió la voluntat normalitzadora que es va atribuir a Televisió de Catalunya durant els primers anys de la seva existència, ja que s'afirma que el model actual va en detriment de la versemblança. Es diu, sense que se n'aportin dades significatives, que els doblatges en català es fan feixucs, tant a la

televisió com al cinema. Els professionals d'aquest sector s'esforcen, sense èxit per poder capgirar aquesta creença, a trobar solucions per tal de pal·liar les crítiques i aconseguir que les traduccions siguin ben rebudes. El llenguatge que fan servir els adolescents en especial en els productes doblats és concretament el més qüestionat.

A continuació procurarem esbrinar les constriccions que imposa el mitjà audiovisual per mirar de pal·liar-ne les conseqüències.

El concepte de versemblança en el col·loquial mediatitzat

El grup que se sent menys representat per la varietat dels mitjans en català són els joves i, en concret, els adolescents. Les característiques pròpies d'aquest grup d'edat fa que sigui extremament difícil trobar-ne una varietat versemblant. Especialment pels motius següents:

- La influència de les imatges en el text escrit.
- Les convencions (o normes) que imposa la traducció.
- El llenguatge que fan servir els adolescents els permet d'identificar-se amb un grup concret.

Les imatges en les produccions audiovisuals

La dificultat en traducció d'ajustar el llenguatge dels personatges a la ficció audiovisual és un dels temes més comentats en la bibliografia sobre cinema i televisió al llarg dels anys. Fodor (1974) en un dels primers treballs dedicats a la traducció audiovisual va definir el concepte de sincronia i en va distingir tres aspectes que s'havien de respectar en el doblatge si es volia aconseguir un producte que fos ben rebut pels espectadors:

- Fodor va caracteritzar la *sincronia visual* com la coincidència en doblatge del text traduït que senten els espectadors amb els moviments articuladors dels actors.
- Es referia a *sincronia de contingut* per descriure la congruència entre els diàlegs del text traduït amb l'acció i l'argument visual de l'obra fílmica.
- I definia la *sincronia de caracterització* com la congruència entre l'aparença física de l'actor i el seu comportament amb els trets de la veu.

Pel que fa a la sincronia de caracterització, cal no oblidar que les imatges tenen un paper essencial en la creació de versemblança. Quan traduïm guions o els corregim, el material central d'anàlisi són els guions, i la dificultat és trobar les paraules adients per a uns personatges estrangeritzants des del punt de vista de les imatges. En qualsevol cas, la relació llenguatge-imatge és molt estreta: "Quan la llengua, en aquest cas el llenguatge parlat, es barreja amb la imatge, es produeix un conflicte de percepció. La imatge, que ens arriba per via visual, ocupa un espai més que considerable de la nostra capacitat d'assimilar informació, almenys si ho comparem amb l'espai que ocupa el so, que ens arriba per via auditiva. Aquesta desproporció a favor de la imatge i en detriment del so ens limita a l'hora d'introduir el llenguatge en un programa de televisió, i això els guionistes ho saben prou bé. En una producció audiovisual sempre s'ha de posar el llenguatge com a complement i al servei de la imatge, que n'és la protagonista (a diferència de la ràdio, i no diguem de la lectura, on la llengua n'és la protagonista pràcticament exclusiva)" (Muñoz, Torra i Leonart, 2009, p. 202).

Si aquesta és la importància de la imatge respecte del so, no ens ha d'estranyar que sonin com a falsos els diàlegs dels doblatges.

La gestualitat, per exemple, és cultural. S'ha dit sovint que els mitjans són propagadors d'actituds, i els gestos no se n'escapen. Frases com "fer uns ulls com unes taronges" tenia fins fa pocs anys un significat molt diferent del de l'expressió "un pam de boca" ('expressió emprada per a ponderar la badoqueria', *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, 2a edició), tot i que ara veiem molta gent, sobretot joves, que obren la boca de manera exagerada per mostrar sorpresa, tal com és habitual en anglès de l'Amèrica del Nord, gest que s'ha transmès per mitjà dels *media*. Els enunciats que van lligats a aquestes expressions facials devien desconcertar en un primer moment els espectadors de llengua catalana, però actualment la comprensió, i la importació subsegüent, és similar a la d'altres referents culturals com el Halloween.

Les imatges que sempre s'han considerat universals són fora de l'abast de traductors i correctors, tot i que contenen uns codis que no tots els espectadors interpreten de la mateixa manera. Si l'escenari dramàtic és, posem per cas, un institut de secundària, la decoració dels espais variarà segons l'espai geogràfic que la telesèrie o el film vol representar. També la manera com van vestits els personatges respon a uns codis que són inferits culturalment i s'utilitza per presentar les identitats de ficció que es volen recrear, encara que després de fer-ne la traducció no podem assegurar que la vestimenta dels personatges a les imatges originals es podrà relacionar amb un grup concret de la cultura d'arribada. No ens ha d'estranyar, doncs, que el llenguatge dels guions sigui considerat tan inversemblant com el mateix escenari.

Les convencions que imposa la traducció

Des d'un punt de vista teòric i dins dels estudis sobre traducció, l'Escola de la Manipulació (Holmes, 1972-1988) va plantejar que en tota societat hi ha unes convencions o normes que regeixen la pràctica de la traducció i que afecten la presa de decisions durant el procés de trasllat d'un text o un discurs d'una llengua a una altra.

És a dir, que és conseqüència d'aquestes normes la bona crítica que reben les traduccions si el "text traduït es pot llegir com si no fos una traducció". També aquestes normes estableixen que un dialecte del text original no es pugui reproduir per un altre dialecte de la cultura d'arribada. Així, hem bandejat l'opció de reproduir el dialecte dels negres dels Estats Units per un dialecte concret de Barcelona, i als escocesos no se'ls fa utilitzar la llengua de la plana de Vic, per exemple. Podríem dir que hi ha un pacte no verbal entre els espectadors i els mitjans que estableix els límits de la traducció.

Ara bé, ja hem esmentat que les sèries i les pel·lícules adreçades als adolescents reben fortes crítiques en català —en català i no pas en castellà, tot i que les opcions o normes en castellà no són tan diferents del català. Els adolescents de les sèries estrangeres fan servir unes varietats dialectals que permeten que els espectadors del text original els puguin associar a un grup concret. Val a dir que el dialecte dels guions originals només conté alguns trets idiolectals, només unes pinzellades de la realitat suficients per acomodar-se al llenguatge fingit dels mitjans, al col·loquial mediatitzat. Aquestes varietats no poden ser traduïdes per cap varietat existent en català, perquè ja hem explicat que han de seguir els criteris que regeixen la traducció al català. D'altra banda, els doblatges són criticats perquè el llenguatge emprat no s'ajusta al registre real dels joves, que les expressions que es fan servir "no les diu ningú". Es tracta d'una afirmació molt poc concreta, però que circula sense entrebancs, encara que ja veiem que la pràctica de la traducció no s'aparta dels criteris habituals.

Amb tot aquest rebombori, els mitjans que treballen en català tenen molt poc marge de maniobra. Han de trobar la manera de representar una parla que respongui a l'original —encara que el grup de joves que representa l'original no tingui cap correlació directa amb cap grup dels Països Catalans ni puguin fer servir una varietat real utilitzada per un grup similar—, la llengua dels guions s'ha de correspondre amb les imatges —encara que els codis de significació dels espais dramàtics no es puguin entendre només amb les imatges— i les formes lingüístiques utilitzades en la traducció s'han d'ajustar al model de llengua que intueixen els espectadors que és el correcte a partir de la seva experiència personal —i que dependrà de factors tan variats com la procedència d'aquests espectadors (el barri d'Horta de Barcelona, Sant Joan les Fonts o Manacor).

El llenguatge dels adolescents com a tret identificador de grup

La llengua col·loquial ha estat en general molt poc definida en català a partir de treballs empírics. De tota manera, disposem de treballs previs que caracteritzen el llenguatge dels adolescents.

En la bibliografia consultada, Bernal i Sinner (2009:8) afirmen que “un dels fenòmens característics dels llenguatges juvenils és la poca estabilitat, o dit d'una altra manera, a la inversa, la seva gran flexibilitat. [...] Això fa que els llenguatges juvenils es modifiquin contínuament, que hi hagi innovacions constants: mots, expressions i característiques morfològiques, sintàctiques i fonètiques poden “passar de moda” molt ràpidament”.

Aquesta innovació constant no ajuda quan es tracta de crear guions, o traduir-los, de manera versemblant. Quan ens adonem de la innovació, ja ha passat de moda i ha estat substituïda.

Una altra dificultat que subratllen també aquests mateixos autors és que els adolescents només fan servir el llenguatge que els identifica quan parlen entre els membres del seu propi grup; fora d'aquest context poden canviar la manera de parlar. Això significa que quan parlen amb “nosaltres” utilitzen fórmules més estandarditzades i, consegüentment, com en altres treballs de camp en què s'ha volgut conèixer la parla d'un grup concret, encara se'ns fa més difícil identificar-ne els trets propis.

Cal remarcar també que els adolescents coneixen la norma, transmesa per l'escola i els mitjans (Bernal i Sinner, 2009:15), de manera que s'hi saben expressar i la pròpia creació d'argot no s'allunya dels mecanismes habituals de formació de paraules:

- Canvis de significat i adquisició de sentits figurats.
- Modificacions de la forma de la paraula, tant per mitjà de truncacions com amb l'addició d'afixos valoratius.
- Préstecs d'altres llengües (Sanmartín, 2006:12-15, citat per Bernal i Sinner, 2009:16).

Això significa que transgredeixen els resultats d'aplicar els mecanismes lingüístics anteriors i no pas les normes, que són les habituals en català. Segons aquests autors, “els registres juvenils no s'han d'interpretar com a canvi lingüístic, sinó com el que són de veritat: diferències generacionals lligades a una etapa relativament breu de la vida dels parlants” (Bernal i Sinner, 2009:15). L'adolescència és un període fugaç. A partir dels 20 anys es tanca aquest període vital i els parlants inicien la consolidació de l'idiome que els acompanyarà amb petites variacions al llarg de la seva vida.

Un altre dels aspectes que cal tenir en compte quan es vol descriure la llengua dels adolescents és la funció taxèmica. D'acord amb Muñoz (1996), "el punt que vertebrava el discurs juvenil amb intenció retòrica és la funció taxèmica, terme que he aplicat per referir-me a la funció que adquireix el llenguatge quan el parlant l'emptra amb la intenció de promocionar-se en l'intercanvi discursiu i destacar la seva imatge enfront de la rivalitat dels altres participants. Aquesta funció és destacable entre el jovent, ja que aquest està vivint una etapa de canvis físics i psíquics que l'obliguen a un desplegament de tècniques persuasives de tota mena, amb l'objectiu de trobar una situació satisfactòria entre els amics i, en general, en la societat".

Aquest autor observa que la necessitat de fer avançar la història fa que la taxèmia es manifesti menys en el discurs audiovisual que en la realitat. Aquest ús del llenguatge apareix també en les produccions audiovisuals per tal de recrear la versemblança amb la vida real i fer evident les relacions entre els personatges, especialment entre els adolescents. Les relacions interpersonals, però, són també culturals i cal vigilar que en el trasllat els espectadors n'infereixin la mateixa informació.

Bases per a l'elaboració del col·loquial mediatitzat dels adolescents

Durant els primers anys de TV3, la variació lèxica era la solució fonamental a què es recorria per caracteritzar la llengua dels diversos personatges de ficció. Sembla, però, que aquesta solució ja no està tan ben considerada pels receptors i que cal identificar altres trets que defineixin la llengua col·loquial dels joves per tal d'incloure'ls en les produccions en català.

Actualment el model de Televisió de Catalunya inclou com a fórmules admissibles solucions que en altres moments s'havien considerat no recomanables, sense que per això l'audiència hagi millorat la percepció de la llengua del *media*. Bassols (2009:13-14) identifica en el col·loquial mediatitzat, no específicament dels adolescents, els trets següents:

En el nivell fonètic practica:

- Algunes reduccions: *aneu's-en, digue'm, estigue't*.
- Alguns suports vocàlics: *fote't, more't*.

En el nivell morfològic:

- Flexiona alguns adjectius qualificatius o determinatius: *diferenta, intel·ligenta*.
- Fa combinacions pronominals del col·loquial real: *els hi* (per *els el, els la, els els, els les, els ho*), *l'hi* (per *la hi, li ho*) i *n'hi* (per *li'n*).
- Redueix algunes preposicions dobles: *per* (en lloc de *per a*).
- Substitueix alguns quantitatius: "No tinc *massa gana*" (per *gaire*).
- Usa formes semblants en la 1a persona del plural de l'imperatiu i en la 2a: "*Bevem* una mica de te?".

En el nivell sintàctic usa:

- El *lo* ponderatiu: “No saps *lo* bé que ho fa”.
- El relatiu anomenat *col·loquial*, el *que* polivalent (*que* per *el qual*, *la qual*, *els quals*, *les quals*, sobretot): “La noia *que* tothom estima és de Reus”.
- Focalitzacions: “De nata, era el pastís”.
- Pleonasmes: “Hi aniré demà al cinema”.
- *Estar* + gerundi per a les accions duratives: “Està llegint a la seva habitació”.
- *Que* expletiu: “Que véns?”.

En el nivell lèxic:

- Expressions afectives: “Xato, vine!”.

En el nivell discursiu:

- Marcadors interactius: *oi?*, *veritat?*
- Procediments expressius com recursos vocals (*psè*), interjeccions (*Ah*, *no*), jocs de paraules i frases fetes (*Tal faràs*, *tal trobaràs*).
- Rutines de parla: “Bona nit i tapa’t”.¹

En un intent de caracteritzar la llengua oral, en un treball anterior (vegeu Dolç i Santamaria, 1998, p. 102-103) havíem descrit que s’hi podien identificar els trets següents: grau d’expressivitat, imprecisió informativa i relaxació en la correcció lingüística. De tota manera, el que no havíem tingut en compte eren les imatges de la producció original, unes imatges que condicionen com hem vist la comprensió global de la sèrie o el film. A més, els trets que acabem d’esmentar són propis del col·loquial de totes les llengües, però les materialitzacions concretes varien en funció de la llengua i de la varietat dialectal.

En la tesi que Lupe Romero va llegir a la Universitat Autònoma de Barcelona al juliol del 2010 presentava la classificació següent de marques de col·loquialitat a partir de l’anàlisi de la parla del personatge principal de la pel·lícula *El postino* (*El carter i Pablo Neruda*) —hi incloem també els exemples de l’autora perquè creiem que, encara que no en tinguem el context, ens poden ajudar a entendre a què fan referència cadascun dels ítems:

1. Algunes d’aquestes solucions ens allunyen de la possibilitat de crear un model de col·loquial mediatitzat propi per a tot el territori, amb els avantatges de cohesió lingüística que això comportaria. Mollà (1990:18) definia que la incapacitat de trobar un model oral vàlid per a tot el territori provocava “descohesió territorial (fronteres estatals i autonòmiques que dificulten polítiques lingüístiques unitàries), descohesió social, demogràfica, funcional i simbòlica, bilingüisme unilateral, absència d’una consciència lingüística unitària, pervivències d’ideologies tradicionalistes i secessionistes, baix index d’utilitat lingüística, etc.”. Aquesta definició és encara vigent i no sembla pas que es pugui capgirar la situació actual.

Marques d'organització textual:

- Marques de cohesió per juxtaposició (Lo he oído en el cine, en el noticiario).
- Marques de cohesió mitjançant marcadors del discurs (*O sea ¿Vd. dice que no puede borrarla [...]*).
- Marques d'intensificació en marques de cohesió textual (*Y además, además tenía otra cosa que [...]*).
- Marques de cohesió mitjançant repeticions (*No, no hay agua, papá. Se ha terminado*).
- Marques de cohesió mitjançant pauses (*Dinero... dinero, solo sabéis pensar en el dinero. Pablo... ¿Qué dice?*).
- Marques deíctiques (*¿Qué es eso? Si está allí ¿por qué no viene de visita?*).
- Marques el·líptiques (*Buenos días. [Le traigo] Su correo*).
- Marques d'estil directe (*Aquí pone: "Nos lo compramos"*).

Marques morfosintàctiques:

- Marques sintàctiques d'interrupció (*Yo no soy analfabeto, pero... Yo en cuanto subo...*).
- Marques sintàctiques d'ordre marcat (*A Dante lo conozco*).
- Marques morfosintàctiques d'intensificació (*Neruda es católico. Sé que és católico*).
- Marques morfosintàctiques d'atenuació (*No sé, es como alergia*).
- Marques morfosintàctiques de registre informal (*¿Y esto se lo tiene que llevar?*).
- Marques temporals (*Así, cuando cobre mi sueldo voy a Nápoles [...]*).
- Marques modals (*No sé, don Pablo. Me puede ayudar*).

Marques lèxiques:

- Marques lèxiques de registre informal (*Pues de pinta es... normal*).
- Marques lèxiques de registre vulgar (*Ho detto stronzata (gilipollez), ¿no?*).
- Marques de repetició lèxica (*Me he enamorado, enamorado, enamorado*).

Marques gràfiques (q no tindrem en compte en el doblatge).

Marques fòniques:

- Pausas (¿¿Querría //Vd. firmármelo?).
- Allargaments fònics (Y eso que se lo dije bien *claaarol*!).
- Vacil·lacions fonètiques (Come' / mare).

Paralingüístiques:

- Gestos simbòlics (que ja hem tractat anteriorment en aquesta presentació).

Encara que la classificació que acabem de presentar està referida al parell de llengües italià-espanyol, ens serveix per detectar en quins àmbits de la llengua poden arribar a incidir les marques de col·loquialitat. Creiem que aquest treball de Romero ens pot ajudar a elaborar un col·loquial mediatitzat que representi amb èxit el col·loquial espontani en general i el dels adolescents en concret. Tot i això, la taxonomia anterior no es podrà aplicar mai directament a qualsevol parell de llengües, ja que el guió traduït s'haurà de cenyir a les imatges i atènyer-se al comportament verbal dels personatges.

També considerem de molta utilitat a l'hora de trobar recursos per recrear el col·loquial mediatitzat dels adolescents el treball de Bernal i Sinner (2009) en què van analitzar la parla dels joves en les publicacions *Prohibits als pares* i *Som PAP*, on es recollia les intervencions de joves al programa *Prohibit als pares* que va emetre Ràdio Flaixbac del setembre del 2003 al juliol del 2006 de les 23.00 a la 1.00 hores. Els processos que aquests autors detecten són els següents:

Processos formals

Sufijos valorativos	-às	<i>cabronàs</i>
	-et	<i>porret, tipeta</i>
	-íssim	<i>coladíssim</i>
	-itu	<i>piquitu</i>
	-ó	<i>botelló</i>
	-orru	<i>calentorru</i>

Sufixos derivatius	-ada	<i>freakada, mamada, quedada</i>
	-ata	<i>cubata</i>
	-ejar	<i>cabrejar</i>
	-er / -ero / -eru	<i>canyero, discotequer, paperu, putero, florer</i>
	-eria	<i>tonteria</i>
	-ià	<i>clitorià</i>
	-il	<i>trujil</i>
	-menta	<i>emprenyamenta</i>
	-on	<i>lligon</i>
	-ós	<i>carinyós</i>

- Sufixació. Segons aquests autors, “el grup més important dins dels recursos derivatius és el de les paraules formades per sufixació”:

<i>des-</i>	<i>descol·lapsar, desfase</i>
<i>ex-</i>	<i>exnòvio</i>
<i>super-</i>	<i>superapassionadament, superbo, superenrotllat, superestúpid, superinflat, superlleig, supernerviós, superpenjat</i>

- Prefixació. Les paraules formades amb prefixos són molt menys abundants:

- Conversió sintàctica. Els autors només han pogut documentar tres exemples d'adjectius utilitzats com a substantius (*moguda, fix i perduda*), un canvi de verb a nom (*morreig*) i les

<i>Sintagmes adverbials</i>	<i>a sac</i>
<i>Sintagmes verbals</i>	<i>agafar el puntet, deixar-ho, estar-ne fins als ous, fer-ho, fer-s'ho, ficar mà, menjar-se el coco, passar-se pel forro, pillar la taja, posar-se cec, tirar els trastos, tirar la canya, treballar-s'ho</i>

estructures sintagmàtiques lexicalitzades següents:

- Siglació. Amb només les formes SMS i *cedé*.
- Abreviació. Amb una presència destacable dins del corpus (*berro, col·le, depre, disco, insti, hetero, homo, lesbi, maria, porno, peli, profe i tele*).

Neologismes semàntics	<i>col·lega, enrotllar-se, frustrat, marranada, olla, pal, passar, penjar-se, penjat, pera, petar, petat, posar, ratllat, rotllo, sortir, suar, tallar, tallar-se, tirar-se, vell, xapa</i>
--------------------------	---

Processos semàntics

- Canvi de significat produït per una metàfora basada en la semblança de la forma dels dos elements, com a *pera* per *pit*, *olla* per *cap*.
- Canvi de significat produït per metàfores basades en semblances abstractes: *enrotllar-se* per *tenir relacions sexuals*, *marranada* per *llaminadura*.
- Canvi de significat amb canvis de restriccions sintàctiques: *posar* per *excitar*, *suar* per *ignorar*, *empanar-se* per *adonar-se*.
- Especificació del significat per restriccions semàntiques: *sortir* per *tenir una relació amb algú*, *tallar* per *cessar una relació*, *tallar-se* per *reprimir-se*, *frustrat* per *decebut*.
- Extensió del significat per relacions d'hiponímia o hiperonímia: *col·lega* per *amic*, *vell* per *pare*, *xapa* per *placa metàl·lica rodona*.

Manlleus

Anglès	<i>bullying, destroyer, feeling, fitness, freak, friend, happy, jarto, ko, messenger, please, relax, sex-appeal, snow</i>
Castellà	<i>birra, borde, bulla, carinyo, colar-se, costo, enredar-se, feo, farra, finde, flipar, garrulo, guai, iuiu, joder, liar, maton, mimar, mimos, molar, montón, nóvio, nòvia, papi, pava, petarda, polla, potar, pureta, puto, puton, sudar, tajar, tarro, tio, tia, tonto, travesti, trincar, trola, xivar, xurri, xorrada, xuleta, xungo, xuscar</i>
Francès	<i>merci</i>

Els autors n'han pogut documentar de l'anglès, del castellà —que són els més nombrosos— i del francès.

Conclusions

La llengua dels mitjans té com a repte constant haver de recrear en el col·loquial mediatitzat la llengua col·loquial, una varietat que està sempre en moviment. Quan es detecta la innovació, per la mateixa fugacitat intrínseca pot ser que ja hagi desaparegut. Aquest comportament és propi del col·loquial en general, però encara resulta més evident quan volem analitzar el llenguatge dels joves.

En el cas del català dels adolescents topem amb l'agreujant que el model de llengua és ple de castellanismes. Què cal fer llavors? Si sabem que els mitjans actuen d'amplificadors d'unes conductes i uns models lingüístics, no ens ha d'estranyar que no es vulguin abocar pel broc gros totes aquestes pautes lingüístiques. Al mateix temps, aquest model castellanitzant és només propi de Barcelona i la seva àrea d'influència, i hi ha més models lingüístics més enllà de la metròpoli.

Cal buscar formes mediàtiques que permetin algunes llicències quan es tracti de recrear la varietat dels adolescents metropolitans, però aquesta transgressió no ens assegura que suavitzï les crítiques que rep el col·loquial mediatitzat en català. Efectivament, es fa difícil lluitar contra les creences populars de qualsevol tipus, però encara més quan les crítiques són acceptades per la majoria sense qüestionar-ne l'origen.

Mentrestant, els professionals d'aquest sector continuen treballant amb la voluntat d'aportar solucions creatives al mateix temps que es veuen obligats a treballar a ritmes maratonians, una realitat que deixa molt poc espai a la reflexió i a l'elaboració d'estratègies que puguin combatre les crítiques infundades.

Bibliografia

- BASSOLS, M. "El col·loquial dels mitjans". A M. Bassols i M. Segarra (ed.). *El col·loquial dels mitjans de comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 2009. P. 11-20. (Llengua i Text; 12)
- BERNAL, E.; SINNER, C. "Al seu rotllo: aproximació al llenguatge juvenil català". *Zeitschrift für Katalanistik* (2009), núm. 22, p. 7-36.
- DOLÇ, M.; SANTAMARIA, L. "La traducció de l'oralitat en el doblatge". *Quaderns, Revista de Traducció* (1998), núm. 2, p. 97-105.
- FODOR, I. *Film Dubbing: Phonetic, Semiotic, Esthetic and Psychological Aspect*, Hamburg: Buske Verlag, 1976.
- HOLMES, J. "The Name and Nature of Translation Studies". A J. Holmes. *Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies*. Amsterdam: Rodopi, 1972-1988. P. 67-80.
- LOBATÓ PÉREZ, Josep Antoni. *Prohibit als pares*. Barcelona: RBA Libros, 2005.
- LOBATÓ PÉREZ, Josep Antoni. *Som pap*. Barcelona: RBA Libros, 2006.
- MOLLÀ, T. *La llengua dels mitjans de comunicació*. Alzira: Bromera, 1990.
- MUÑOZ, I. "Estratègies retoricocomunicatives en el discurs juvenil: funció taxèmica". *Llengua i Literatura* (2005), núm. 16, p. 407-420.
- MUÑOZ, I.; TORRA, G.; LLEONART, T. "Els cronolectes". A M. Bassols i M. Segarra (ed.). *El col·loquial dels mitjans de comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 2009. P. 187-210. (Llengua i Text; 12).

ROMERO, Lupe (en premsa). "When the orality is less prefabricated: An analytical model for the study of colloquial conversation in audiovisual translation". A L. McLoughing, M. Biscio i Máire Áine ni Mhainnín (ed.). *Subtitles and Subtitling. Audiovisual Translation: Theory and Foreign Language (working title)*. Peter Lang Publishers. (New Trends in Translation; 1).